

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานีและนนทบุรี 2) เพื่อประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานีและนนทบุรี 3) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานีและนนทบุรี และ 4) เพื่อนำเสนอนโยบาย แผนยุทธศาสตร์และแนวทางในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่ภาคปฏิบัติ งานวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ จากนั้นข้อมูลทั้งหมดจะนำมาใช้ประกอบในการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มจังหวัดและใช้ TOWS Matrix เป็นเครื่องมือในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแนวทางในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ผลการวิจัย พบว่า จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวที่แรงจูงใจให้เดินทางมาเที่ยวที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานีและนนทบุรีมีความคล้ายกัน คือ ความสวยงามของสถาปัตยกรรมของสถานที่ท่องเที่ยว ประวัติความเป็นมาของสถานที่และชื่อเสียงของพระพุทธรูป โดยภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง ในขณะที่จังหวัดนนทบุรีมีภาพลักษณ์ในการคงอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม และภาพลักษณ์ของจังหวัดปทุมธานีเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเฉพาะวัฒนธรรมไทยรามัญ เมื่อพิจารณาถึงการสื่อสารข้อมูลการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ค้นหาข้อมูลท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ตและต้องการให้เพิ่มรายละเอียดในเว็บไซต์ คือ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บนเส้นทางเดียวกัน แนะนำเรื่องที่พักราคาประหยัด และร้านอาหารที่มีชื่อเสียงในเรื่องความอร่อยในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาความพร้อมทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางน้ำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานีและนนทบุรี พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพมากที่สุดของแต่ละจังหวัด คือ วัดนิเวศธรรมประวัติ (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) วัดโบสถ์ (จังหวัดปทุมธานี) และเกาะเกร็ด (จังหวัดนนทบุรี) อย่างไรก็ตามไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินในระดับดีมากซึ่งเป็นระดับที่สูงที่สุด สำหรับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 แห่งควรรวมอยู่ในการเดินทางล่องเรือไปเช้า-เย็นกลับ ได้แก่ เกาะเกร็ด วัดศาลเจ้า วัดโบสถ์ วัดนิเวศธรรมประวัติราชวรวิหาร และชุมชนเกาะเกิด โดยรับประทานอาหารกลางวัน ณ วัดศาลเจ้า และรับประทานอาหารเย็น ณ ชุมชนเกาะเกิด มีจุดแวะรับ-ส่งนักท่องเที่ยว 3 จุด ได้แก่ ท่าเรือสะพานพระปิ่นเกล้า ฝั่งธนบุรี ท่าเรือจังหวัดนนทบุรี (ท่าน้ำนนท์) และท่าเรือปากเกร็ด

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วย TOWS Matrix พบว่า กลุ่มจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และนนทบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายและที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง มีทุนวัฒนธรรมดั้งเดิมอยู่มาก มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายเส้นทางคมนาคมที่อำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวและที่ตั้งอยู่ใกล้จังหวัดกรุงเทพมหานคร นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนในระยะสั้นได้ สำหรับจุดอ่อนพบว่า กลุ่มจังหวัดขาดแผนแม่บทเชิงบูรณาการด้านการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด ขาดระบบบริหารการจัดการแบบเชื่อมโยงทุกภาคส่วนด้านการท่องเที่ยวแบบกลุ่มจังหวัด แหล่งท่องเที่ยวริมแม่น้ำและท่าเรือหลายแห่งมีความทรุดโทรม ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมยังไม่ได้รับการแก้ไข เมื่อพิจารณาถึงโอกาส พบว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวประกอบกับกลุ่มจังหวัดมียุทธศาสตร์ที่เอื้อต่อการ

พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางน้ำ นอกจากนี้ตลาดท่องเที่ยวโดยรวมมีแนวโน้มขยายตัว ในขณะที่อุปสรรคที่สำคัญ คือ การบริหารงานและนโยบายท่องเที่ยวของบางจังหวัดขาดความต่อเนื่อง การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัดจะมีมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ น้ำท่วม โดยเฉพาะพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาส่งผลต่อการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดนี้โดยตรง จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นนำมากำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์และแนวทางในการบริหารการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

Abstract

The purposes of this research are to; 1) investigate the markets for cultural tourism in Pranakorn Sriayudhya, Pathumthani and Nunthaburi Province, 2) assess the readiness of cultural tourism in Pranakorn Sriayudhya, Pathumthani and Nunthaburi Province, 3) develop tourism products and cultural tourism of Pranakorn Sriayudhya, Pathumthani and Nunthaburi Province, and 4) implement policies, strategic plans and approaches in the management of cultural tourism. In doing this research, qualitative and quantitative research are used to collect information for the assessment of strength, weakness, opportunity and threat of cultural tourism in these provinces. Then, TOWS Matrix is used as a tool for imposing strategic plans and approaches in the management of cultural tourism.

The research found that the common attractions of Pranakorn Sriayudhya, Pathumthani and Nunthaburi are the architectural beauty of their tourist sites, the history of the places and the fame of Buddhist images. The dominance of tourism in Ayutthaya is the fact that Pranakorn Sriayudhya is a famous historic site. At the same time, Nonthaburi is dominant in that it can preserve its traditional ways of life. And Pathumthani is famous for its cultural tourism, especially its Thai-Raman culture. Considering public relations of these provinces, the research found that most tourists search for information on the internet. Also, they want more information to be added on the website. The information includes tourist sites on the same tracks, budget accommodations, and famous restaurants in these provinces.

Considering the readiness for cultural tourism along the river in Pranakorn Sriayudhya, Pathumthani and Nunthaburi Province, the researcher found that the most potential cultural tourism in these provinces are Niwet Thammaprawat temple (Ayutthaya), Wat Bot temple (Pathum Thani), and Koh Kret islands (Nonthaburi). However, none of these places are evaluated as excellence, which is the highest rank. As for new tourist products of the provinces, stakeholders held that 5 tourist sites should be included in one day boat trip: Koh Kret, Wat Sarn Chao temple, Wat Bot temple, Niwet Thammaprawat temple, and Koh Kerd Village. Tourists can have lunch at Wat Sarn Chao temple, and have dinner at Koh Kerd village. The boat can have 3 stops, which are Phra Pinklao pier of Thonburi, Nonthaburi pier (Tha Nam Non) and Koh Kret pier.

After analyzing the information using TOWS Matrix, the researcher found that there are a variety of famous cultural tourist sites in Pranakorn Sriayudhya, Pathumthani and Nunthaburi Province. Also, these provinces benefit from their cultural heritage, the readiness of infrastructure, as well as transportation network from their location which is near Bangkok. Tourists can travel to these provinces on a short-term basis. The weakness of these provinces is that there is no integration of cultural tourism within these provinces. There is no administration to link tourist sectors in these provinces. Moreover, tourist sites along the

river and piers are neglected. Social and environmental problems in these provinces have not been addressed. The strength for these provinces is that the government is supporting tourism. Besides, the strategies of these provinces foster the development of cultural tourism along the river. Also, the overall market for tourism is expanding. Important threats are that there is no continuity in the tourist administration and policies in some provinces. Moreover, the competition among provinces is increasing. Also, environmental changes such as floods, especially flooding on the areas along the Cha Praya river, directly impact tourism in these provinces. The above analysis will be further applied to determine strategies and approaches for the administration of cultural tourism.